

Besluit van college B&W van Huizen

Zaaknummer / Documentnummer	Z.240774 / D.1423846
Datum document	24 februari 2023
Onderwerp	Beschermd status Molukse graven
Opsteller	Vries, Marc de
Afdeling	team Beheer openbare ruimte
Portefeuillehouder	N. Meijer
Vergadering van	-Niet van toepassing
Vertrouwelijkheid	Vertrouwelijk
Geheimhouding	Nee
Embargo t/m	9 januari 2023
Besluit	Akkoord (Ongewijzigd besloten)
Datum besluit	8 maart 2023

Toelichting besluit

Advies	<ol style="list-style-type: none"> 1. De graven van Molukse veteranen en hun naasten, welke een blijvende binding hebben met de gemeente Huizen, aanwijzen als graven van historische betekenis, onder voorbehoud van instemming door de rechthebbende; 2. De rechthebbende, van de betreffende Molukse graven, vrijstellen van leges voor onderhoud met ingang van 21 maart 2021, onder voorbehoud van instemming door de rechthebbende 3. De graven vrijstellen van leges voor grafrechten voor uitgifte en verlenging met ingang van 21 maart 2021, onder voorbehoud van instemming door de rechthebbende; 4. Mandaat te verlenen aan de teamleider afdeling Burgerzaken voor het toevoegen, verwijderen of wijzigen van de lijst met historische graven en dit mandaat op te nemen in het Mandaatpatroon Bestuur Burgerzaken en Ondersteuning 5. Plaatsen van een gedenkteken op de Nieuwe begraafplaats, Naarderstraat 68, met informatie over de graven en achtergrond; 6. De voorwaarden in de beheersverordening blijven onverlet van toepassing, zodat blijvend wordt voorzien in een rechthebbende en het onderhoud van de grafbedekking
---------------	--

Gewijzigd besloten

Aanleiding

Er is van betrokken inwoners uit Huizen het verzoek binnengekomen om een aantal Molukse graven en urnen plaats, op de Nieuwe Begraafplaats een beschermde historische status te geven. Het gaat hierbij om de graven van KNIL militairen, marine mensen, een missie afgezant, een MP van KNIL en een Nieuw Guinea gediende. *(ook wel genoemd "de éérste generatie")*

Het zou de Molukse inwoners van Huizen een enorme betekenis geven van erkenning van de strijd die hun ouders hebben geleverd voor de Koningin en de Nederlandse driekleur. Tot op de dag van vandaag is er sprake van pijn, verdriet en trauma's. Er is veel onrecht ervaren, een diepgewortelde pijn die nog steeds voelbaar is.

Daarom is verzocht om;

1. de graven een bijzondere (beschermde) status toe te kennen,
2. de graven voor onbepaalde tijd beschermd worden tegen ruiming
3. de graven vrijgesteld worden van leges voor het onderhoud en de grafrechten.
4. aandacht te geven aan deze bijzondere situatie middels een gedenkteken op de Nieuwe begraafplaats

Noot ter kennisgeving; inmiddels hebben verschillende gemeenten in Nederland vergelijkbare regelingen getroffen op deze verzoeken.

Kaders

- Wet op de lijkbezorging
- De Erfgoedverordening gemeente Huizen 2011.
- Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten 2022, daarbij gebruik makend van artikel 11 "Het college van burgemeester en wethouders kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering van de rechten".
- Beheer verordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Huizen 2013, met daarin de termijnen voor particuliere graven (art. 15), onderhoud (art. 20 en 21) en het in stand houden van historische graven (art. 26).
- De Veteranenwet 2012, met daarin regels omtrent de bijzondere zorgplicht voor veteranen. Onder het begrip 'veteraan' rekent de wet onder meer de (gewezen) militair van het Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger (KNIL). De wet regelt expliciet de zorgplicht voor, tijdens en na de inzet van veteranen, maar kent geen bepalingen over de laatste rustplaats van veteranen.
- De diepe excuses van premier Rutte d.d. 17 feb. jl. voor het oorlogsgeweld kort na WOII in Indonesië, excuses die ook op zijn plaats zijn voor iedereen in Nederland die met de gevolgen moet leven, inclusief de veteranen.

Doel/beoogd effect

De Gemeente Huizen wil erkenning geven aan de betekenis die de Molukse veteranen hebben in onze geschiedenis. Zij ervaren een langdurig ongenoegen over het - tot nu toe- uitblijven van deze erkenning. Dit ten aanzien van de strijd van de Molukse militairen voor Nederland en het ervaren leed ook na de oorlog.

De Huizer erkenning past bij de diepe excuses van Premier Rutte en de zorgplicht in de Veteranenwet. De geschiedenis kan verteld worden door middel van een herinneringsmarkering bij de Nieuwe Begraafplaats.

Argumenten

1.1 *Erkenning:*

Vooropgesteld: de Molukse veteranen verdienen ons respect. Doordat zij Nederland militair hebben geholpen zijn zij in de problemen gekomen, zij konden niet meer terug naar hun eigen land. De gevolgen daarvan leiden tot de dag van vandaag tot pijn en verdriet. De groep in Huizen is vanaf 1951 gehuisvest in Kamp Almere aan de Oud Bussummerweg. Daarna zijn zij (verspreid) gehuisvest binnen de bebouwde kom. Er is een herdenkingsmonument ter nagedachtenis aan de eerste generatie Molukkers geplaatst aan de Gemeenlandslaan. Stichting Gosepa beheert het Moluks cultureel centrum aan het Gooierserf 122.

1.2 *Graven met historische betekenis:*

Volgens art. 26 lid 1 van de Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen houdt het college een lijst bij van graven die van historische betekenis zijn of waarvan de grafbedekking een opvallende kwaliteit heeft. (*zie bijlage advies monumentencommissie*) Deze graven komen niet in aanmerking om als gemeentelijk monument aangeduid te worden volgens de Erfgoedverordening gemeente Huizen 2011, omdat het hierbij niet gaat om een stedenbouwkundig of architectonisch voorkomen. Tevens zijn de graven niet voorzien van een afwijkende en daaraan herkenbare of zeldzame grafbedekking. Anderzijds is het niet gebruikelijk om een monument status toe te kennen aan individuele graven. Het is wel mogelijk om de graven een historische status toe te kennen.

1.3 *Voorwaarden:*

Om in aanmerking te komen voor de beschermde historische status van een Moluks graf of urnen locatie geldt het volgende:

- a. Betreft een overleden persoon welke behoort tot de groep van de “*eerste generatie*” militairen en speciale personen welke op last van de Nederlandse regering (*dienst bevel*) naar Nederland zijn gekomen.
- b. KNIL militairen,
- c. Marine mensen,
- d. Missie afgezant,
- e. MP van KNIL
- f. Mensen die Nieuw-Guinea hebben moeten verlaten,
- g. Uitgezonden personen die op last van de Molukse president Mr. Dr. Chris Soumokil naar Nederland zijn uitgezonden om aandacht te vragen voor de Molukse zaak,
- h. Echtgenoten en bloedverwant van betreffende bovengenoemde personen
- i. Er nog ruimte vrij is in het betreffende graf welke maximaal mag bestaan uit 3 overleden personen.

- j. Graf welke uit 3 overleden personen bestaat mag niet geruimd en/of geschud worden om ruimte vrij te maken voor andere overleden personen

1.4 Beschermdde historische status*

Gelet op het verzoek tot erkenning, de betekenis voor Huizen en de nationale aandacht voor de geschiedenis van de Molukse veteranen is een historische status passend. Zolang de historische status van toepassing is dienen de graven beschermd te worden. De beschermdde historische status houdt in dat:

- a. Het graf geplaatst wordt op de lijst voor instandhouding van historische graven als bedoeld in hoofdstuk 8 van de Verordening op het beheer;
- b. Door de graven op te nemen op de lijst van historische graven kan de Raad in de toekomst beslissen over een mogelijke ruiming.
- c. De rechthebbende verantwoordelijk blijft voor het onderhoud van de grafbedekking;

* Om in aanmerking te komen voor de beschermdde status moet de rechthebbende akkoord gaat met bovenstaande punten.

2.1 Vrijstelling van leges

- a. Gemeente Huizen wil haar respect en betekenis van de “eerste generatie” Molukkers voor de samenleving van Huizen erkennen door de graven vrij te stellen van leges voor;
- onderhoud

3.1 Vrijstelling van leges

- a. Gemeente Huizen wil haar respect en betekenis van de “eerste generatie” Molukkers voor de samenleving van Huizen erkennen door de graven vrij te stellen van leges voor
- grafrechten voor uitgifte en verlenging.
- b. Voor de overige leges, zoals bijvoorbeeld het begraafrecht of de overschrijvingskosten geldt geen vrijstelling;
- c. Er geen restitutie plaats vindt van reeds betaalde leges, anders dan betaalde leges na datum van 21 maart 2021 uit respect van het 70 jarige verleden.

4.1 Mandaat

Alhoewel de lijst zorgvuldig is samengesteld in samenwerking met de initiatiefnemers, kan het voorkomen dat na het besluit een nieuwe aanmelding binnenkomt. In dat geval verleent het college mandaat aan de teamleider Burgerzaken voor het toevoegen, verwijderen of wijzigen van de lijst met historische graven.

5.1 Herkenbaarheid graven Molukse veteranen

Omdat de graven van de Molukse veteranen verspreid liggen op de begraafplaats zorgt een gedenkteken met informatie over de graven en achtergrond voor extra (h)erkenning.

Betreffend gedenkteken zal geplaatst worden door gemeente, welke als eigenaar zijnde ook zorg draagt voor benodigd onderhoud

6.1 Instandhouding graf

De verantwoordelijkheid voor instandhouding blijft, zoals gebruikelijk, bij de rechthebbende. Dit betekent dat er te allen tijde bij de gemeente een rechthebbende op het graf bekend moet zijn (dit is vastgelegd in de begraafplaatsadministratie) en dat deze blijft voorzien in een goed onderhoud aan de grafbedekking. Het structureel uitblijven van (een van) deze voorwaarden is een grondslag voor de gemeente om het graf te

ruimen. Dit kan voortkomen uit een gebrek aan belangstelling voor het graf.

Kanttekeningen

- Vrijstelling van leges zal betekenen dat de graven op lange termijn niet geruimd zullen worden, terwijl de ruimte beperkt is en het ruimen van graven in algemene zin past bij het beheer.
- Het voor lange tijd niet ruimen van de graven conformeert zich niet met de wens en richting van het college om te focussen op het op orde brengen van de beheersituatie waarbij de Nieuwe begraafplaats voorziet in de begraafbehoefte voor de gehele gemeente. Hierbij is het van belang dat er op de Nieuwe begraafplaats een actief ruimingsbeleid wordt gevoerd.
- In het onderhoud van deze graven zal niet meer voorzien worden door legesinkomsten.
- De grafstenen zullen worden onderhouden door de nabestaanden dan wel door de Molukse inwoners van de gemeente Huizen. De gemeente draagt zorg voor onderhoud van de locatie rondom grafsteen. Dit is een goede manier van onderhoud welke gecontinueerd zal worden
- Mogelijk zijn er meer groepen die in aanmerking wensen te komen voor vrijstelling van grafrechten en onderhoudskosten. Echter dit betreft een heel specifieke uitzondering voor een wens tot erkenning van de Molukse veteranen en het leed dat door hen ook na de oorlog is ervaren.

Alternatieven

1. Deels het advies overnemen, bijvoorbeeld;
 - Wel de historische status en een gedenkteken, maar geen vrijstelling van de leges.
 - Wel de historische status en vrijstelling van de leges, maar geen gedenkteken.
2. Geen beschermde historische status en geen vrijstelling van leges toekennen.
Dit zal leiden tot een grote teleurstelling bij de Molukse gemeenschap en moet goed worden gemotiveerd.

Financiën

Op basis van de tarieventabel van de verordening, is een berekening gemaakt van de verminderde leges inkomsten.

1. Structureel tekort van € 8.979,- per jaar. (exclusief indexatie van de tarieven)

Onderbouwing van afkoop grafrecht en onderhoud voor betreffende graven is:

- Voor een periode van 15 jaar is dat voor de 10-jarige verlenging van

het grafrecht in totaal € 43.316,-.

- Voor een periode van 15 jaar is dat voor het 10-jarige afkoop van onderhoud € 91.364,-.
- Gezamenlijk € 134.680,- in 15 jaar

2. Reservering op te nemen voor nog aan te melden graven € 84.680,-

3. Eenmalig budget beschikbaar te stellen van € 15.606,- tbv:

- De geschatte kosten voor terugbetaling van vooruit betaalde leges € 11.606,-
- De kosten voor een gedenksteen € 4.000.

Dekking;

Uitvoering van de voorliggende besluiten leidt tot lagere inkomsten in de begraafplaatsexploitatie, zonder dat hier aanvullende inkomsten of dekking tegenover staat.

In de huidige situatie betekent legesvrijstelling dus een groter tekort in de exploitatie van de begraafplaats.

In de loop van 2023 wordt een nieuw beheerplan begraafplaatsen ter vaststelling aan het college aangeboden, waarin ook de kostendekkendheid van de tarieven aan de orde komt. Om de huidige kostendekkendheid in stand te houden kan op dat moment overwogen worden om de wegvallende inkomsten hierbij te compenseren in de overige tarieven.

Participatie

Het voorliggend advies is afgestemd met de initiatiefnemers.

Communicatie

- Brief met besluit doen uitgaan aan de aanvragers, en deze brief in afschrift delen met de gemeenteraad (afdoening ingekomen brief raadsvergadering 23 april 2021)
- Een persbericht doen uitgaan, met het doel meer bekendheid aan de geschiedenis van de Huizer Molukse inwoners te geven.
- De rechthebbenden van de grafrechten schriftelijk verzoeken om al dan niet in te stemmen met een beschermde historische status van de betreffende graven. Daarbij erop wijzen dat de aan de beschermde historische status voorwaarden verbonden zijn.
- Daarnaast is afgesproken dat ook de initiatiefnemers ieder met hun medestanders, zorgen voor actieve communicatie naar de Molukse inwoners in Huizen.
- Onthullingsmoment gezamenlijk met Molukse inwoners en betreffende portefeuillehouders

Uitvoering en evaluatie

Uitvoering lijst historische status

1. De rechthebbenden worden aangeschreven en verzocht een formulier terug te sturen. Met het ondertekenen van het formulier stemt de rechthebbende in met de beschermde historische status en de daarbij geldende voorwaarden. Of men geeft aan niet akkoord te gaan
2. Burgerzaken houdt de lijst bij van graven met een historische betekenis.
3. Na acceptatie wordt het graf toegevoegd aan de lijst.
4. Er wordt bijgehouden wie gereageerd heeft en indien nodig wordt een herinnering gestuurd.
5. Als na de herinnering niet wordt gereageerd of men niet akkoord gaat, wordt verzocht aan de aanvragers van verzoek, om contact op te nemen met de rechthebbende.

Uitvoering gedenkteken

Samen met aanvragers van het verzoek wordt invulling gegeven aan een gepaste gedenkteken bij de ingang van de begraafplaats.

Evaluatie

Na afloop wordt het college op de hoogte gehouden door middel van een memo hoe het proces is verlopen.

Geheimhouding

Mede geadviseerd door

Beleidsadviseur / Burgerzaken: Mischa Fitskie
Medewerker Monumentzaken / welstandsecretariaat / vergunningen: Henk Jongsma
Adviseur fysiek domein: Roelof Siepel

Bijlagen

1. Lijst met grafnummers van graven met Molukse veteranen.
2. Ingediend verzoek
3. Ingediend verzoek
4. Advies monumentencommissie